

ברוך אתה יהוה
אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצוותיו
וצונו לעסוק
בדברי תורה.

Barukh Atah Adonai
Eloheinu melekh ha-olam
asher kidshanu b'mitzvotav
v'tzivanu la'asok
b'divrei Torah.

Blessed are You, YHVH,
our God, eternal sovereign, who
sanctifies us in God's connecting
command to busy ourselves
in words of Torah.

Exodus 21:1-6

HOW? = indenturing?

“Fair” to take
on a servant
(?? slave ??)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך:
כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד
ובשבעת יצא לחפשי חנם:
CONTRADICTION?

Unfair /
inhumane?

אם-בגפו יבא בגפו יצא אם-בעל אשה
הוא ויצאה אשתו עמו: אם- אדניו יתן-
לו אשה וילדה-לו בנים או בנות האשה
וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו:

Manipulation to keep the servant / slave?

ואם-אמר יאמר העבד אהבתי את-
אדני את-אשתי ואת-בני לא אצא
חפשי: והגישו אדניו אל-האלהים
והגישו אל-הדלת או אל-המזוזה ורצע
אדניו את-אזנו במרצע ועבדו לעלם:

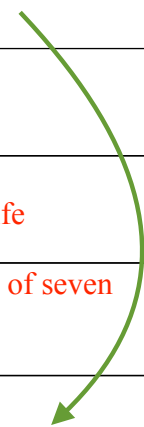
1-2. And these are the rules that you will set before
them: If you **acquire a Hebrew servant**, he will
serve **six** years and go **free** in the seventh **freely**.

3-4. If he came single, he will leave single; if he had
a wife, his wife will leave with him. If his master
gave him a wife, and she bore him children, the
wife and her children will [stay with] the master,
and he will leave single.

5-6. But if the servant fervently says, “I love my
master, and my wife and children: I will not go
free,” **his master will take him before God, and put
him to the mezuzah of the door, and pierce his ear
with an awl, and then he'll be his servant forever.**

P	Pshat (פשט)	Literal (<i>surface • plain</i>)	• Free, without restraints
R	Remez (רמז)	Implication (<i>pointer • hint</i>)	• Servitude is impliedly / explicitly “okay” • “Master” becomes controlling in family life • DELIBERATELY EVOKING EMOTION
D	Drash (דרש)	Description (<i>inquire</i>)	• Why six years? = Shabbat spiritual cycles of seven • Comparison to Egypt • American South • Trauma will replicate its own conditions
S	Sod (סוד)	Mystical (<i>secret</i>)	• Spiritual evolution **takes time** • Is this Covenantal, or the exact opposite?

Rashi, Gen. 21:6

והגישו אדניו אל-האלהים - לבית דין;
צריך שימלך במוכרו שמוכרוהו לו

His master will take him before God – To the court.
The servant needs to take counsel with his "seller"
that "sold" him.

ורצע אדניו את-אזנו -מה ראה און
לרצע מכל שאר אברים שבגופו? אמר
רבן יוחנן בן זכאי: און זאת ששמעה
על הר סיני לא תגנב, והלך וגנב,
תרצע. ואם מוכר עצמו, און ששמעה
על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים,
והלך וקנה אדון לעצמו, תרצע.

Pierce his ear with an awl – Why the ear and not
another limb of the body? R. Yohanan ben Zakkai
said, "The ear that heard on Mount Sinai, "Do not
steal" but its owner went and stole and was sold as
a servant – let it be pierced! Or if he sold himself
from debt having committed no theft, the ear heard
on Mount Sinai "Unto Me the Children of Israel
will be servants," yet its owner went and procured
himself another master – let it be pierced!

B.T. Kedushin 22b

מה נשתנו דלת ומזוזה מכל כלי
שבבית? אמר הקב"ה דלת ומזוזה
שהיו עדים במצרים כשפסחתי על
המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי כי
לי בני ישראל עבדים - עבדי הם ולא
עבדים לעבדים - והלך זה וקנה אדון
לעצמו, ירצע בפניהם.

Why the door and *mezuzah* and not other parts of a house? The Holy Blessed One said: The door and *mezuzah* were witnesses in Egypt when I passed over the[m] to free Israel from slavery so that they would serve Me. They will be servants of [God], not servants of servants! Yet they went and took another master? Let them be pierced among them!

Rashi, Gen. 21:6

ועבדו לעלם. עד היובל... ת"ל ואיש אל
משפחתו תשובו (ויקרא כ"ה), מגיד
שחמשים שנה קרויים עולם; ולא
שהיא עובדו כל חמשים שנה, אלא
עובדו עד היובל, בין סמוך בין מפלג.

He'll be his servant forever - Not forever but until the Jubilee, for (Lev. 25:10) "return each person to their family," so the [Jubilee's] 50 years counts as "forever." But not even for the whole 50 years, only until the Jubilee, whether soon or a long time away.

Shemot Rabbah 30:5

בוא וראה כמה משבחתי פְּרָשָׁה זו...
הזהיר הקב"ה לישראל בפרשה זו כי
תקנה עבד עברי... ומה ענין אלו לאלו,
אמר להם הקב"ה לישראל אני קניתי
אתכם במצרים בעשר מכות שהראיתי
שנאמר... כשם שאתם מצוים לא תעבד
באחיד יותר משיש שנים, שלא בראתי
את העולם אלא לששה ימים, לפיכך
נתתי לך שש שנים שתהא רשאי לעבד
בעבד עברי.

Come and see how praiseworthy this *pareshah* is, how the Holy Blessed One *hizhir* Israel by, "If you acquire a Hebrew servant..." What's the point of this? God said to Israel, "I acquired you from Egypt by the ten strikes I displayed." Thus you are commanded not to prevail on another for more than six years – didn't I create the world in just six days? So I gave you six years [as a limit] for which you may work a Hebrew servant."

Ramban, Ex. 21:2

התחיל המשפט הראשון בעבד עברי,
מפני שיש בשילוח העבד בשנה
השביעית זכר ליציאת מצרים הנזכר
בדבור הראשון... ויש בה עוד זכר
למעשה בראשית כשבת, כי השנה
השביעית לעבד שבתון ממלאכת
אדונו כיום השביעי.

The first *mishpat* is [of] a Hebrew servant, for one's liberation of the servant in the seventh year evokes the exodus from Egypt, which is mentioned in the first commandment.... It also evokes the creation, like Shabbat, for the seventh year signals to a servant a complete rest from the master's work, like the seventh day of the week.

Guess Who, Ex. 21:2

אמר משה לקב"ה, רבש"ע! פחד
ילדיך זרע תלונה ברגע שהוצלם
בי"ס, ברגע שנתת להם מים והמון
ובשר עבר הים. אף הוצאת את
גופם מארץ מצרים מבית עבדים
ליבם ודעתם עדיין משועבדים,
טבועים השעבוד. איך הם יכולים
לקיים את י' הדיברות שנחלת להם
במתנה? "קב"ה אמר למשה, טבע
האדם הוא ללמוד מהכאב העמוק
ביותר שלהם, כי הם חשים אותו
בצורה הכי עמוקה. אז תן למשפט
הא' לצמוח מהעבדות שלהם 'כי
תקנה עבד עברי' כדי שיתחילו היכן
שהם נמצאים ולצמוח מעבר לזה.

Moses said to the Holy Blessed One, "Master of the Universe! Your children's fear sowed complaint as soon as You saved them at the Sea, as soon as You gave them water and *manna* and meat at the other side of the Sea. Though You took their bodies out from the land of Egypt, out of the house of Bondage (Ex. 20:2), their hearts and minds are still subjugated with the remnant of bondage. How can they possibly fulfill the Ten Commandments that You gifted them?" God said to Moses, "It is human nature to learn from deep pain because they feel it most deeply. So let the first *mishpat* grow from their own bondage – (Ex. 21:2): 'If you acquire a Hebrew servant...' – so that they may begin where they are and grow beyond it."

Exodus 24:1-15

וְאֶל-מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵל-יְהוָה אֹתְךָ
וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֵק: וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה
לְבַדּוֹ אֶל-יְהוָה וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם
לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: וַיְבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם
אֵת כָּל-דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל-הַמִּשְׁפָּטִים
וַיַּעֲנוּ כָל-הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ:
כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה:

1-3. To Moshe, [God] said, "Rise up to YHVH – you and Aharon, Nadav and Avihu, and seventy of the elders of Israel – and worship from afar. Moshe alone will approach YHVH; they will not approach and the people will not ascend with him." Moshe came and told the people all the words of YHVH, and all the judgments; all the people answered with one voice saying, "All the things that YHVH said, will we do."

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל-דִּבְרֵי יְהוָה וַיִּשְׁכַּם
בַּבֹּקֶר וַיְבִן מִזְבֵּחַ תַּחַת הַהָר וּשְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה מִצְבֵּה לְשִׁבְעֵי עָשָׂר שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיִּשְׁלַח אֶת-מַעֲרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֲלֵה
וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פָּרִים:
וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצֵי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאַגְוֹת וְחֲצֵי
הַדָּם זָרַק עַל-הַמִּזְבֵּחַ:

4-6. Moshe wrote all the words of YHVH. He woke early in the morning and built an altar under the mount, with twelve pillars for the twelve tribes of Israel. He sent youths of the Children of Israel who made offerings and sacrifice peace offerings of oxen to YHVH. Moshe took half the blood and put it in basins; and half the blood he sprinkled on the altar.

וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם
וַיֹּאמְרוּ כָל-אִשְׁרֵי-דִבְרֵי יְהוָה נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמָע: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הַדָּם וַיִּזְרַק עַל-
הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם-הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת
יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:
וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא
וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

7-9. He took the Book of the Covenant and read it in the ears of the people; they said, "All that YHVH said, we will do and we will hear." Moshe took the blood and sprinkled it on the people, saying, "Here is blood of the covenant that YHVH made with you on all these things." Moshe, Aharon, Nadav, Avihu and seventy of the elders of Israel ascended.

וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵי
כַּמְעֵשָׂה לְבַנַּת הַסַּפִּיר וַכְעֵס הַשָּׁמַיִם
לְטָהָר: וְאֵל-אַצִּילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח
יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת-הָאֵל הַיּוֹם וַיֹּאכְלוּ וַיִּישְׁתּוּ:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עֲלֶה אֵלַי הַהָרָה
וְהִיָּה-שִׁם וְאֶתְנֶנָּה לְךָ אֶת-לַחַת הָאֲבָן
וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם:

10-12. They saw the God of Israel – and under God's feet was like a brickway of sapphire, like the essence of sky in purity. On the Children of Israel, God did not lay a hand: they saw God, ate and drank. YHVH said to Moshe, "Ascend to Me on the mount. Be there: I will give you the tablets of stone, the Torah and *mitzvah* that I wrote to teach them."

וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה
אֶל-הָר הָאֵלֹהִים: וְאֵל-הַזְּקֵנִים אָמַר
שְׁבוּ-לָנוּ בָּזָה עַד אֲשֶׁר-נָשׁוּב אֵלֵיכֶם
וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחֹר וְעִמָּכֶם מִי-בָעַל דְּבָרִים
יִגַּשׁ אֲלֵהֶם: וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל-הָהָר וַיִּכַּס
הָעָנָן אֶת-הָהָר:

13-15. Moshe got up [with] his assistant Yehoshua; Moshe ascended to the mount of God. To the elders he said, "Wait here for us until we return to you. Behold, Aharon and Hur are with you: whoever has [issues], let them approach them." Moshe went up onto the mount; the cloud covered the mount.

<u>P</u>	Pshat (פשט)	Literal (<i>surface • plain</i>)	
<u>R</u>	Remez (רמז)	Implication (<i>pointer • hint</i>)	
<u>D</u>	Drash (דרש)	Description (<i>inquire</i>)	
<u>S</u>	Sod (סוד)	Mystical (<i>secret</i>)	

Ezekiel 1:24-26

וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם רְבִים כְּקוֹל שְׂדֵי בְלִכְתָּם קוֹל הַמַּלְאָה כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעִמְדָם תִּרְפְּינָה כְּנַפְיָהֶן:

וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רִאשָׁם בְּעִמְדָם תִּרְפְּינָה כְּנַפְיָהֶן:

וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רִאשָׁם כְּמַרְאֵה אֲבֵן סַפִּיר דְמוּת כִּסֵּא וְעַל דְמוּת הַכִּסֵּא דְמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה:

24. I heard the sound of their wings like the sound of great waters, like the voice of the Almighty, the voice of a tumult like the noise of an army camp; when they stood, they let down their wings.

25. There was voice from above the firmament over their heads, when they stood still and let down their wings.

26. And above the firmament over their heads was an appearance of sapphire stone resembling a throne, and on the likeness of the throne resembled an appearance like the likeness of a man.

Ein Yaakov on Sotah 2b

מה נשתנה תכלת מכל הצבעונים מפני שתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא:

Why was the color blue chosen from all other colors? Because blue resembles the sea, the sea resembles the heaven, and the heaven resembles the Divine Throne, as it is said (Ex. 24:10), "They saw the God of Israel; and underneath was like a brickway of sapphire, like the essence of sky for purity. And again it is written (Ezek. 1:26), "There was like the appearance of a sapphire stone resembling a throne."

Sefer HaBahir 96

... כסאו של הקב"ה, והוא אבן יקרה, והוא ים החכמה וכנגדה תכלת בציצית, דאמר ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונים? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר, ואומר כמראה אבן הספיר דמות כסא.

The throne of God is precious stone like the sea of wisdom and corresponding to *t'cheilet* [deep blue] of *tzitzit*. As R. Meir said: How is *t'cheilet* different from all kinds of colors? For *t'cheilet* resembles the sea and the sea resembles the firmament and the firmament resembles the throne of glory: it is said (Ex. 24:10), "They saw the God of Israel and underneath was like a brickway of sapphire, like the essence of sky in purity"; and (Ezek. 1:26), "Like the appearance of sapphire stone resembling a throne."

Mekhilta d'Rabbi Shimon bar Yohai, ch 24

ויראו את אלהי ישראל מלמד שניזונו עיניהן מזיו השכינה. ותחת רגליו מלמד שהגיסו דעתן והשוו עליונים לתחתונים. לבנת הספיר ולהלן כעין תרשיש (יחז' א טז) מה להלן אופן אף כאן אופן. יכול לבנת ספיר ממש ת"ל כמעשה ולהלן הוא אומר מלאות עינים סביב לארבעתן (יחז' א יח). וכעצם השמים לטהר כטהרו שלרקיע יכול ממש ת"ל וכעצם מלמד שמשמיעין את האוזן מה שיכולה לשמוע.

They saw the God of Israel – teaching that they fed their eyes on the splendor of Shekhinah. *Underneath* – teaching that they emboldened their consciousness and the Upper Realms and Lower Realms were made alike. *Brickway of sapphire* – later described "similar to beryl" and a wheel (Ezek. 1:16). Could it be actual sapphire brick? Torah says *ma'aseh*, a "work," but later "rings of eyes around the four" (Ezek. 1:18). *Like the essence of sky in purity* – like the purity of the actual firmament? We learn that the ear hears what it is able to hear.